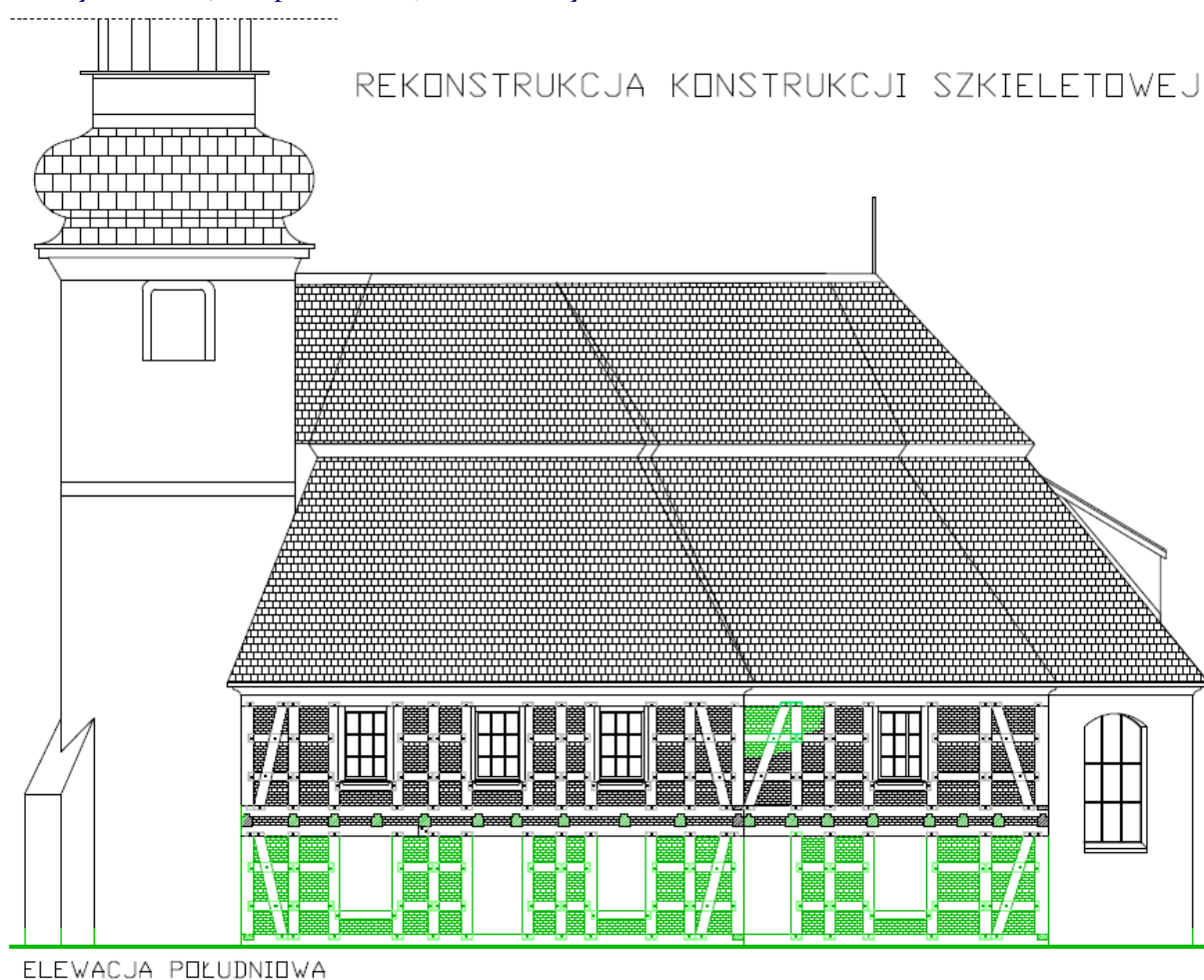

Fresk Michaela Willmanna w Rościslawicach? Kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego – na nowo odkrywana historia.

Dzięki Bogu, wsparciu finansowym Gminy Oborniki Śląskie oraz Województwa Dolnośląskiego kończymy kolejny etap remontu: renowacja i rekonstrukcja pokrycia wieży – szczegóły w następnym artykule. Jednocześnie trwają poszukiwania historycznych informacji źródłowych:

Naukowcy z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu dr Ulrich Schaaf, wraz z mgr Dąbrówką Lipską opracowują naukowy opis drewnianych konstrukcji: unikatowej więźby dachowej, wieży, szkieletowych ścian (tzw. pruski mur) naw bocznych:

Tak wyglądał nasz kościół 300 lat temu – ciekawostką jest fakt spalania modrzewiowych pni Odrą, mimo posiadania w Rościslawicach przez Patrona naszego kościoła (od 1550 roku - Miasto Wrocław) własnych lasów. Równolegle wykonywane są także badania dendrochronologiczne – pozwolą dokładniej datować poszczególne etapy budowy.

„Kościół w Rościslawicach jest świadkiem stosowania nowoczesnych rozwiązań konstrukcyjnych w architekturze drewnianej Śląska na przełomie XVII na XVIII wieku — stosowania dachu mansardowego oraz konstrukcji piętrowej w elewacjach szkieletowych (dawne rozwiązanie to konstrukcja wielokondygnacyjna, przy której słupy w elewacjach sięgają od podwaliny nad fundamentem przez całą wysokość budynku do oczepu pod dachem; przy konstrukcji piętrowej każda kondygnacja jest odrębnie odwiązana, a słupy sięgają za każdym razem tylko przez wysokość jednej kondygnacji.” - za dr Ulrich Schaaf UMK w Toruniu.

Badania te potwierdziły ponad wszelką wątpliwość istnienie: konstrukcji „pruskiego muru” także w przyziemiu – parterze, drewnianych empor w nawach bocznych z wejściami na nie zewnętrznyymi schodami od strony zachodniej, dodatkowego wejścia od strony południowej.

Powyższy rysunek pokazuje odkryte belki szkieletu i nieotynkowane pola wypełnień.

Wielokrotnie podejmowałem próby odnalezienia zdjęć lub rysunków elewacji i wnętrza kościoła sprzed ostatniego całkowitego otynkowania ścian naw bocznych (1967?): kwerenda w Archiwum Państwowym we Wrocławiu, poszukiwania w Archiwum Archidiecezjalnym i Archiwum Muzeum Architektury oraz w zagranicznych zbiorach, próba odnalezienia autorek kroniki o Rościśławicach /Riemberg, łącznie z prośbami do Konsulatu RP w Niemczech – nie przyniosły one pozytywnego rezultatu. Dzięki uprzejmości ochrzczonego w Rościśławicach niemieckiego kronikarza powiatu wołowskiego Pastora Wenera Krutscher dysponujemy przekazaną mu informacją, że **drewniane belki nie były otynkowane**.

W/w badania, poszukiwania archiwalne, studiowanie kroniki potwierdzają **UNIKATOWOŚĆ naszego kościoła oraz duży potencjał historycznej wartości Rościśławic:**

- Wyżej wspomniany dach mansardowy jest jednym z najstarszych dachów tego typu w Polsce – **możliwe, że najstarszym w Polsce dachem mansardowym na kościele o konstrukcji szkieletowej.**

- **Jedyna w swoim rodzaju więźba dachowa:** poza kilkoma więzarami ZACHOWANO **PODWÓJNĄ WIĘZBĘ** (starą nad nawą główną z 1577 roku) i prezbiterium, oraz nową dachu mansardowego z 1709 roku.

- Przy okazji operacji wzmocnienia – zabezpieczenia przed zawaleniem drewnianych stropów nawy głównej i prezbiterium odkryliśmy **dawną polichromię (z ok. 1577 roku)** – poniżej polichromowane deski pierwotnego stropu prezbiterium:

- Patronat Miasta Wrocław skutkował licznymi donacjami:

- niestety już nie zachowanymi: **organami**, które w swej pierwszej wersji zbudował Casparini, **bogato rzeźbionym konfesjonałem** i ławkami, rzeźbą anioła i świecznikami, obrazami, polichromowanymi emporami bocznymi, **trzema dzwonami** (obecnie pozostał tylko jeden), bogato złożonymi tarczami zegarowymi (na szczęście ocalał oryginalny **mechanizm zegarowy** prawdopodobnie z **1606** roku (kroniki podają daty napraw 1648 i 1764) ....

- zachowanymi, jednak wymagającymi renowacji: freski w prezbiterium: na fasetach medaliony z przedstawieniami Ewangelistów, a na emporach chrzest Chrystusa i Ostatnia Wieczerza, plafon „Chrystus błogosławi dzieci”?

obramowany przez 4 medaliony z alegoriami pouczającymi grzeszne ludzkie serce; **kamienna chrzcielnica z piaskowca XV/XVI w.** pierwotnie polichromowana

– ośmioboczna misa i kwadratowa stopa. Na misie popiersia świętych i aniołów w arkadowych niszach. Na stopie cztery męskie popiersia (prorocy), półplastyczne, do tego płasko rzeźbione przedstawienia aniołów.

Poniżej kunszt artysty sprzed ok. **500 lat:**

- kronika podaje, że w starej części „nowego” cmentarza znajdował się grobowiec Konrada Kisslinga – seniora rodu słynnych wrocławskich browarników i restauratorów, właściciela restauracji na wzgórzu Warteburg (później był to prowadzony przez siostry zakonne dom dziecka, w którym **Edith Stein - Święta Teresa Benedykta od Krzyża odbywała jako studentka praktyki**). Obecnie jest to Dom Pomocy Społecznej). Pierwsi mieszkańcy Rościszawice potwierdzają istnienie okazałego grobowca na naszym cmentarzu.

Poszukiwania dawnych źródeł historycznych naszego kościoła przyniosły jeszcze jeden nieoczekiwany skutek – wcześniej wspomniany Pastor Werner Krutscher przesłał mi artykuł z niemieckiej prasy z 1975 roku, w którym pada informacja, że autorem fresku w nawie głównej „Przemienienie Pańskie” jest sławny „śląski Rembrandt” Michael Willmann:

„Von der Kirchengemeinde Riemberg, Kreis Wohlau. ...Aus der katholischen Zeit stammt das Deckengemälde „Die Verklärung Christi“ von dem bekannten Maler Willmann. ...”

Myślę, że jest to prawdopodobne, ponieważ:

- Willmann różnicował jakość wykonania (szczegóły, dokładność itp.) w zależności od rangi dzieła.
- Rościszawicki kościół w latach 1654 - 1708 był w rękach katolików i nie był użytkowany.
- Willmann w tym czasie pracował w Lubiążu – w klasztorze Cystersów i wykonywał zlecenia także dla Rady Miejskiej Wrocławia (patron naszego kościoła).
- Wiadomo, że Willmann wykonał cztery dzieła w kościołach w okolicach Wrocławia.

Obecnie Oddział Terenowy Narodowego Instytutu Dziedzictwa poprzez naukowców z Uniwersytetu Wrocławskiego ma wstępnie zweryfikować tą informację.

koordynator remontu Andrzej Dudczenko (biuro@audytdomu.pl)